

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

Nr 1138

WYSTAWA

K U C Z C I
PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

WYSTAWA KU CZCI
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Druk katalogu i wkładki wykonały Zakłady Graficzne
J. Pietrzykowskiego w Lublinie.
Klisze jednobarwne wykonał zakład
reprodukcji fototechnicznej St. Welanyka
w Krakowie.

1138

109.1769

LUBELSKI ZWIĄZEK PRACY KULTURALNEJ

WYSTAWA

KU CZCI

PIERWSZEGO

MARSZAŁKA POLSKI

JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

PAMIĄTKI

KSIAŻKI I GRAFIKA

PRACE

PLASTYKÓW

LEGJONISTÓW

KOMITET WYSTAWY, SEKCJA ARTYSTYCZNA
LUBLIN, NARUTUWICZA 12, GIMNAZJUM UNJI LUBELSKIEJ

1936

Wystawa otwarta od 12.V. do 2.VI. 1956 r.

Karaciu na Polonii 1/2-16

Lacnyj Obzretelc.

Przyj. woz. o wyprawie ppw. d. Dobrotkiewiczem, otwary
winnymy, wprzei antucowem i tary. proutany i swim
wone i proutowaniu i woz. prout. Bydo Swyjskiego

Zony wyprawy proutowaniu

J. P. S.

K O M I T E T W Y S T A W Y

DR FELIKS ARASZKIEWICZ
DR LEON BIAŁKOWSKI
RÓŻA BŁESZYŃSKA
MICHAŁ CHODOROWSKI
DR JAN DOBRZAŃSKI
EDWARD DUKLAN, SEKC. ART.
HANNA GŁOWACKA
GUSTAW JEDLEWSKI
INŻ. ZYGMUNT JOKIEL, SEKC. ART.
INŻ. BOHDAN KELLES-KRAUZE, SEKC. ART.
TADEUSZ KOZŁOWSKI
KPT. WAWRZYNIEC KWIATKOWSKI
STEFAN LELEK
BOLESŁAW LISZKOWSKI
INŻ. STANISŁAW ŁUKASIEWICZ, SEKC. ART.
DR STANISŁAW PAPIERKOWSKI
MGR MACIEJ PIASECKI
DR KSAWERY PIWOCKI
EUGENJUSZ PRZEŹDZIECKI
MGR JAN WIERUCKI
KS. DR LUDWIK ZALEWSKI, SEKC. ART.
WIKTOR ZIÓLKOWSKI, SEKC. ART.

EKSPONATÓW NA WYSTAWĘ UDZIELIŁY ZE SWYCH ZBIORÓW NASTĘPUJĄCE INSTYTUCJE I OSOBY :

BIBLIOTEKA WOJSKOWA D. O. K. II., BIBLIOTEKA KURATORJUM
O. S. L., BIBLIOTEKA IM. H. ŁOPACIŃSKIEGO, GENERALNY INSPE-
KTORAT SIŁ ZBROJNYCH, GIMNAZJUM IM. BARTOSZA GŁOWAC-
KIEGO Z TOMASZOWA LUBELSKIEGO, INSPEKTORAT SZKOLNY
Z SIEDLEC, M. MUZEUM PRZEMYSŁOWE Z KRAKOWA, SZTAB
D.O.K. II., 9 ŻEŃSKA DRUŻYNA HARCEREK IM. KR. JADWIGI Z SIE-
DLEC, ZARZĄD OKR. LUB. ZWIĄZKU PEOWIAKÓW, FRANCISZKA
ARNSZTAJNOWA, ZYGMUNT BARTKIEWICZ, WITOLD BOGUSKI,
PIOTR CICHOCKI, JÓZEF CZECHOWICZ, EDWARD DUKLAN, A. GA-
NIEWSKI Z SIEDLEC, ZYGMUNT GODLEWSKI, ROMAN GRONKIE-
WICZ, LUDWIK HARTWIG, STANISŁAW HULEWICZ, MARJA FIJAŁ-
KIEWICZÓWNA, ANTONINA JARZYŃSKA, DR MARJA JANKOWSKA,
WŁADYSŁAW KAMIRSKI, KS. DR FLORJAN KRASUSKI, JAN OLSZEW-
SKI, MJR. WOJCIECH POHOSKI Z MIŃSKA MAZOWIECKIEGO, JULJA
I BOLESŁAW SEKUTOWICZOWIE, RÓŻA SKAWIŃSKA, MICHALINA
ŚLIWICKA, JANUSZ ŚWIEŻY, JERZY TOMOROWICZ Z WARSZAWY,
JAKÓB WAJNTRAUB Z CHEŁMA, KAZIMIERZ WISZNIEWSKI, KS. DR
LUDWIK ZALEWSKI, WIKTOR ZALEWSKI Z OLSZTYNA, WIKTOR
ZIÓŁKOWSKI, HENRYK ZWOLAKIEWICZ.

Wystawca pochodzi z Lublina, jeżeli obok nazwiska
nie wskazano miejscowości.

Na okładce reprodukcja drzeworytu Kazimierza Wiszniewskiego.
Plakat Wystawy skomponował Juljusz Kurzątkowski. Wnętrze sali
wystawowej projektował Edward Duklan.

W zebraniu i wyborze eksponatów
współdziałał z Sekcją Artystyczną Roman Gronkiewicz.
Spis eksponatów sporządził i katalog zredagował Wiktor Ziółkowski
przy współpracy Feliksa Araszkiewicza, Józefa Czechowicza,
Bolesława Sekutowicza i Ks. D-ra Ludwika Zalewskiego.

- KW = zbiory Kazim. Witkiewiczowej (Kraków)
M = zbiory Jerzego hr. Mycielskiego (Kraków)
MF = zbiory Marji Fijałkiewiczówny (Lub.)
MJ = zbiory dr Marji Jankowskiej (Lub.)
MS = zbiory Michaliny Śliwickiej (Lub.)
RG = zbiory Romana Gronkiewicza (Lub.)
Z = zbiory Wiktora Ziółkowskiego (Lub.)
W = p. zbiory Sztuki na Wawelu (Kraków)

- DH = 9 Żeńska Druż. Harc. im. Kr. Jadwigi (Siedlce)
GISZ = Generalny Inspektorat Sił Zbrojnych
GST = Państw. Gimnazjum im. Staszica (Lub.)
ISS = Inspektorat Szkolny (Siedlce)
L = Sekcja Art. Plast. Zw. Legionistów w Krak.
LAJ = Lit. A. Jarzyński (Lub.)
SDOK = Sztab D. O. K. II (Lub.)
WL = Wystawa Legionowa 11.XI. 1933 r.
WLP = Wystawa Leg. Pol., Warszawa 1917 r.
WNL = Wydział Narodowy Lubelski

- Akwr. = akwarela
Fot. = fotografia
Kws. = kwasoryt
Lit. = litografia
Ol. = olej
Pow. = powiększ.
Rkps. = rękopis
Rys. = rysunek
Tmp. = tempera
-

P R Z E D M O W A

Dnia 16 maja 1935 r., t. j. czwartego dnia po zgonie Pierwszego Marszałka i Wodza Narodu Józefa Piłsudskiego, zebrał się Zarząd i Rada Lubelskiego Związku Pracy Kulturalnej wraz z przedstawicielami władz państwowych, organizacyj i instytucyj obywatelsko-społecznych na uroczystym żałobnym posiedzeniu, na którym postanowiono m. in. powołać Komitet Wystawy Pamiątek z pobytu Marszałka w Lubelszczyźnie.

Początkowo, obok urządzenia wystawy, Komitet miał również zająć się wydawnictwem wspomnień osób, które stykały się z Marszałkiem w Lubelszczyźnie, później jednak, wobec konieczności naukowego opracowania takiego wydawnictwa, przekazano tę pracę za pośrednictwem Zarządu L.Z.P.K. — Komisji Historycznej Tow. Przyjaciół Nauk, które podjęło się energicznie zebrać materiały i — rzeczy tej dokonać. Komitet zaś w ciągu pracy postanowił rozszerzyć zakres wystawy przez dołączenie wystawy plastyki legionowej i wystawy książki Marszałka i o Marszałku. Podczas poszukiwań pamiątek z Lubelszczyzny Komitet stwierdził istnienie ich w znacznej ilości w Warszawie, zwłaszcza w Belwederze, skąd, rzecz słuszna i naturalna, nie wolno ich wydawać dla jakichkolwiek, choćby najw poważniejszych, celów.

Do najcenniejszych pamiątek należą autografy Marszałka, znajdujące się w zbiorach, należących do pp.: B. Sekutowicza, Fr. Arnsztajnowej, Z. Godlewskiego, dr. M. Jankowskiej i Zw. Strzeleckiego pow. łukowskiego, oraz autograf-pokwitowanie, wystawione przez Komen-

danta, red. D. Śliwickiemu z otrzymania 699 rb. 10 kop., zebranych dnia 2.VIII. 1915 r. „na gorąco“ od społeczeństwa lubelskiego, na łamach „Ziemi Lubelskiej”. Z fotografii, które dość licznie nadesłano, wysuwają się na czoło — z pobytu Marszałka w Święcicy, otrzymane od p. A. Zalewskiego z Olsztyna i od p. R. Skawińskiej. Interesujące są również afisze, znaczki i nalepki z prac Wydziału Narodowego w Lublinie, szczególnie znaczki kolportowane przy zbiórce ulicznej w 1916 r. na pomoc Szczypiorniakom i 1917 r. na gwiazdkę dla więźniów-legjonistów. Znamienną również jest odezwa Lubelskiego Komitetu Okręgowego P. P. S. z dn. 28 listopada 1916 r. z okazji przyjazdu Komendanta do Lublina.

Dział plastyki legjonowej reprezentuje około stu pozycyj z obrazów i rysunków autentycznych, malowanych lub rysowanych przez artystów-legjonistów podczas pobytu na froncie i wśród tych artystów — wielu, którzy swe młode życie złożyli w ofierze idei walki o Niepodległość. Dział ten, w części znany już Lublinowi z lipca 1917 r. z okresu pierwszej wystawy Legjonów Polskich, urządzanej przez Komitet Organizacyjny z dyr. Juljanem Fałatem na czele, nie tylko zadawała uczucia estetyczne, lecz jeszcze w większym stopniu wzrusza bezpośredniością idei, której służyli całą duszą twórczą poszczególnych obrazów, rysunków i szkiców. Prace te powstawały niekiedy w ogniu bitewnym, w asyście zgiełku walki i żniwa śmierci.

Przy organizowaniu wystawy książki Komitet starał się zgromadzać przede wszystkim Dzieła Marszałka, dzieła omawiające działalność Marszałka na terenie woj. lubelskiego i dzieła o Marszałku, drukowane na terenie woj. Lubelskiego oraz numery czasopism, poświęcone Marszałkowi po Jego zgonie. Ponieważ wystawa ma spełnić zadanie wychowawczo-obywatelskie, usiłowano rów-

niez zebrać głównejsze dzieła o Marszałku i Jego czynie dziejowym, niezależnie od miejsca i czasu ukazania się tych prac w druku. Zgromadzono około 260 eksponatów, wśród których znajdują się publikacje, należące już dzisiaj do białych kruków, jak „Sto pieśni polskich“, Lublin 1915 z kartą okładkową, wyobrażającą ułana z czasów Królestwa Kongresowego i Beliniaka, podających sobie dłonie, i „Śpiewy polskie”—wydawnictwo Wydziału Narodowego Lubelskiego, Lublin 1915, w pięknej okładce, projektowanej przez K. Rayskiego.

Wszystkim, którzy łaskawie dostarczyli eksponatów ze swych zbiorów, a przede wszystkim Zarządowi Zamku Wawelskiego i Prezesowi Sekcji Plastyków Związku Legionistów w Krakowie, p. Kazimierzowi Dzielińskiemu oraz p. D-rowsi Tadeuszowi Sewerynowi za udostępnienie prac artystów-legjonistów—Komitet składa serdeczne podziękowanie. Należy też podkreślić, iż kierownicy zbiorów pp. Gdański (Biblioteka Wojskowa D. O. K. II), Budziszewski (Księgarnia), E. Markiewiczówna i Gacka (Biblioteka Kuratorjum)—z całą gotowością wzięli udział w pracach wystawy, traktując to jako zaszczyt, iż cennymi eksponatami mogą służyć społeczeństwu ku uczczeniu Wskrzesiciela Państwa Polskiego.

Dla uprzytomnienia życia i działalności Marszałka na terenie województwa lubelskiego, podajemy spis miejscowości i dat, w których przebywał Józef Piłsudski w naszym województwie, według tymczasowej listy miejsc, opracowanej przez Naczelnny Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego: Majdan Księżopolski—w powiecie biłgorajskim, Rybizanty—nad rzeką Tanew obok Majdanu (miejsce przejścia do Galicji), Lublin—

lokal zjazdu P.P.S. w czerwcu 1902 r., Tarłów, kwatera w czasie walk 30.VI.—2.VII. 1915, rejon Wyznianki koło Urzędowa, walki 8.VII—15.VII. 1915, Urzędów — 15.VII.—18.VII. 1915, Kolonja — kwatera w czasie walk pod Babinem 25.VII.—30.VII. 1915, Radawczyk—kwatera w czasie walk 25.VII. — 30.VII. 1915, Dąbrowice — kwatery w czasie walk pod Jastkowem 30.VII. — 3.VIII. 1915 r., Ożarów lubelski—kwatery w czasie walk pod Kamionką 4.VIII.—7.VIII. 1915 r., Elżbiecin—kwatery w czasie walk nad Wieprzem pod Łysobykami 8.VIII. — 10.VIII. 1915, Miętno pod Garwolinem — pobyt w związku z pracami nad wytknięciem kierunku dalszej działalności dla P.O.W. i obozu niepodległościowego 17.VIII. — 20.VIII. 1915, Lublin — 25.IV. i 28.XI. 1916, 11.I. 1920, Zamość — przegląd formującej się kawalerji 20.VII. 1920, Chełm — kwatera operacyjna 12.VIII. 1920, Firlej—przegląd dywizji 14.VIII. 1920, Garwolin — kwatera przejściowa 17.VIII.1920, Łuków — podróż inspekcyjno-operacyjna 17.VIII.1920, Kołbiel — podróż inspekcyjno-operacyjna 18.VIII.1920, Siedlce—podróż inspekcyjno-operacyjna 19.VIII.1920, Chełm—dekoracja sztandarów pułków kawalerji 19.III. 1920, Tomaszów lub. — dekoracja sztandarów pułków kawalerji 20.VIII. 1920, Kraśnik—dekoracja sztandaru 7 p. ułanów lubelskich 23.III. 1921, Dęblin 8.II.—10.II. 1929.

Z głęboką czcią układamy zebrane pieczołowicie najdrobniejsze nawet pamiątki—w gabloty, rozmieszczamy je na kartonach i ekranach w Pierwszą Rocznicę — jakże ciężką — zgonu Tego, co spoczął na Wawelu na wieki, by żyć wśród Narodu wielkością Swego Czynu i ogniem uczuć płomiennych—z miłującym sercem składamy w jedną całość to, co rozproszyły losy po ludziach.

P R Z E D M O W A

Niech gromady snujących się w skupieniu Polaków wszystkich stanów — przechodzą — fala za falą!

Niech rzesze młodzieży i dzieci — ciżba za ciżbą — płyną z powagą i dumą — obok tych pamiątek, dzieł sztuki i ksiąg!

„NAUCZYCIEL I DZIECI STANOWIĄ SZKOŁĘ. DZIECI BEZ NAUCZYCIELA, NAUCZYCIELE BEZ DZIECI NIE TWORZĄ SZKOŁY. RAZEM MUSZĄ PRACOWAĆ, RAZEM BIEDOWAĆ I RAZEM ŚMIAĆ SIĘ WESOŁO.” (J. PIŁSUDSKI, 20.II. 1927).

Niech gromadzą się dzieci wobec pamiątek po Największym Polskim Nauczycielu!

Dr Feliks Araszkiwicz

Z PRZEMÓWIENIA W LUBLINIE

... Z Lublinem jestem związany uczuciami prywatnej, powiem, natury. Jestem żołnierzem. Kocham żołnierkę i byłem tym, któremu los pozwolił w wielkiej wojnie światowej, gdy wielkie, olbrzymie państwa rzuciły na kartę miliony, miliony ludzi, miliardy pieniędzy, cały przepych nowoczesnej techniki, któremu los dał to szczęście, że nie miał w imieniu Polski zginąć w tym tłumie, że wznosił ubogi, niewielki, maleńki domek żołnierza polskiego, i nad nim postawił i wywiesił sztandar polski. Dla żołnierza wojna to nie jest to, co dla panów ubranych w tużurek; wojna dla żołnierza—to kochanka. I tak, jak pierwsza miłość tkwi zawsze w pamięci dojrzałego mężczyzny, tak samo dla mnie, dla żołnierza, wojna, którą przeżyłem razem z Legjonami, z Brygadą, którą dowodziłem, jest tym pierwszym pocałunkiem i to jest wszystko wspomnienie i ciężkie, i piękne, i te wszystkie wspomnienia tak serce niewolą, a tak dużo z nich jest z Lublinem związanych, tak dużo z nich z Lublinem i ziemią Lubelską w nierozzerwalny węzeł się wiąże. Niech mi więc będzie wolno i w stosunku do Lublina tę serdeczność serca wyrazić, niech mi będzie wolno w imieniu własnem i tych biednych chłopaków, którymi dowodziłem, zatraconych, szukających drogi, nieraz zwątpiałych i zbolałych, wyrazić jeszcze raz, dziś, gdy wielkimi już jesteśmy, wyrazić w imieniu nas, maluczkich żołnierzy, głęboką i serdeczną wdzięczność. Umieliście wtedy, panowie, gdy nas tutaj spotykaliście, wtedy, gdy nam ciężko było, umieliście dać osłodę naszego życia,

Z PRZEMÓWIENIA W LUBLINIE

umieliście z taktem, godnym serca polskiego, podkreślać to, co w nas żyło, że byliśmy nie zatracającami, nie sługami, ale tymi, którzy bronią własnej ojczyzny. Umieliście zawsze znaleźć w sobie ten takt i wyraźnie powiedzieć, że nas witacie, kochacie i miłujecie, jako żołnierzy polskich. Umieliście wtedy, gdy nad wami, jak nad całą Polską, wisiała ciężka przemoc, tem cięższa, że w bagnet uzbrojona, tem cięższa, że działo się to podczas wojny, z jej dzikiemi i ciężkiemi prawami, umieliście zdobyć się na podkreślenie, że jeżeli my związani byliśmy z armją obcą, to wy specjalnie nas z pośród tej armji obcej wybieracie i specjalnie nas, jako żołnierza polskiego czcicie.

Tę wdzięczność, tę wdzięczność żołnierską, wtedy, gdy byliśmy słabi, wtedy, gdyśmy przeżywali tę epopeję żołnierską, zachowałem w głębokiej i serdecznej pamięci dla Lublina, który nam dawał utęsknionej ojczyzny kawałek, kawałek serca, które się żołnierzowi, każdemu żołnierzowi, od ojczyzny należy. To jest mój prywatny, to jest mój serdeczny stosunek do Lublina i do ziemi Lubelskiej.

... I była dla mnie w początkach tak nazwanego wybuchu niepodległości pewna kwestja. Lublin przez czas okupacji i wobec wypadków historycznych miał się stawać jedną z nowych stolic Polski. Do tych licznych stolic, na które kraj ubogi sobie pozwalał, do tych licznych stolic, któremi usiana jest Polska, przybywała jakgdyby nowa stolica, nowa, nieznana dotychczas w historii. Tą stolicą stawał się Lublin.

Rozumiem wielkie pretensje, rozumiem partykularyzm, rozumiem przywiązanie do rodzinnych miast, do miejsca, gdzie się człowiek urodził, uczył się myśleć, uczył się kochać. Lublin był tą stolicą najświeższą, a zarazem tą pierwszą stolicą, która się swego majestatu

Z PRZEMÓWIENIA W LUBLINIE

stołecznego wyrzekła. Lublin dał pierwszy przykład dla różnych nowych i starych dzielnic, wytworzonych przez wrogów, wyrzeczenia się swego majestatu stołecznego. Lublin dał pierwszy przykład wyrzeczenia się partykularyzmu. Lublin pierwszy stanął do zjednoczenia wszystkich dzielnic Polski. Była to zasługa Lublina, podkreślam, była to zasługa Lublina.

11.I. 1920.

Józef Piłsudski

D A W N A C H W I L A

Złote było lato tamtego roku. Pogoda płynęła po jasnym niebie, nad sadami, dachami, nad strzelistością baszt, wieżyczek i sygnaturek. Jeśli i szły deszcze, to lekkie, równoczesne ze słonecznym blaskiem, jak to bywa w maju. A przecież mijały upalne dni sierpniowe.

Widywało się na ulicach szare mundury legjonistów, a czasem — beliniackie czako. Krążyła plotka, że żal, że bardzo żal, bo „tamci” wrócą.

Ale to były sprawy lekko, jak cicha fala, obijające się o słoneczne, choć nawpółgłodne, życie trzynastolatka z czarną grzywą nad czołem.

W te dni wojenne, dni wielkie, czytałem „Wyspę Skarbów” i nawet uroki iluzjonu nie mogły zgłuszyć we mnie barw tej pięknej książki. Starszy brat, prawdziwie dobry brat, już odszedł w pole, jako legionista Pierwszej Brygady. Byłem sam. Więc rozpalałem wyobraźnię samotniczą dziejami wyspy skarbów i czekałem na coś nieokreślonego. Samotność, czy może ciężar złotego upału, stojącego jak słup nad miastem, sprawiły, iż chwile nużyły, były nie do zniesienia. Musiało się coś stać.

Pewnego dnia — w białych płomieniach południa — biegłem ku kościołowi Panien Brygidek. Dobrze jest biec lekkiemu chłopcu z upału w cień, z płomieni w cień — naprzemian — pod drzewa i na słońce. Tylko w biegu przewiew ciepłego powietrza kładzie dobrą dłoń na oczy. Oto i cień kościoła. Pod murem wieży dwa

dzwony. Większy i mniejszy. Jeden stoi na płytach chodnika, drugi wsparto o mur i ukazuje w przechyleniu bezwładne serce.

Oba są pokryte inskrypcjami. Zdobniki, medaljony, figury opasują szczerze te dzieła dawnej sztuki ludwisarskiej. Dzwony. Ciemny połysk metalu wywołuje echo wyspy skarbów. Tak to w półciemnej grocie leżały zapewne bogactwa piratów. Może i dzwony złote albo srebrne. Może i dzwony.

Słońce jest nad kościołem. I gołąb leci. I rozpalony do białości obłok. I cicho.

Ale zwolna w ulicę zalaną żarem spiekoty wsączać się zaczyna odgłos. Idzie z dalekości. Jakby kropla po kropli padała w głębokiej studni.

Odwróciwszy się od dzwonów ujrzałem dorożkę. Kopyta konia smutnego i bardzo chudego leniwie uderzały w bruk. Brodaty dorożkarz trzął się na koźle sennie. Bezlitosny blask słoneczny włączał swe złote palce — jak niewierny Tomasz — we wszystkie dziury wehikułu. Ubóstwo wyglądało na świat pękami morskich sian, wydobywającemi się spod siedzenia. Zaniedbanie objawiało się w spękanej farbie na blaszanych błotnikach dorożki. A także i w melancholji konia.

Z za zgarbionych pleców dorożkarza — dym. Pasażer palił papierosa. Dym to strużka sinawa, ginąca bez śladu w białym upale południa. Strużka wychodziła spod ciemnych wąsów, sączyła się — o dziwo — wwyż, ponad krzaczaste brwi, zwiewnym floresem omijała orzełka na maciejówce i wtedy dopiero rozwiewała się nagle, bezpowrotnie.

Pasażer był w szarym mundurze legjonowym, w sztylpach, jak wielu oficerów wielkiej wojny. Lecz choćby był w najlichszym odzieniu człowieka z tłumu — poznałbym go.

Nieraz z bratem oglądałem ukrytą w okładce ła-
cińskiego słownika podobiznę Brygadjera.

Patrzyłem, oparty dłonią o chłodny dzwon. Mu-
siało się coś stać? Musiało. Stało się tak niewiele: do-
rożka brudna i obdarta wiozła ulicą kogoś, kto palił
papierosa. Ale patrzyłem długo i uważnie, aby zapamię-
tać to pierwsze spotkanie. Z wyspy skarbów, z cienia
kościół, z niepamięci chłopięctwa chciałem utrwalić
w sobie to — historję.

Dorożka minęła kościół. Przejechała. Kopyta ko-
nia smutnego i chudego spadały niby rzadkie krople
deszczu.

Słońce trwało w górze, nad rozpalonym do białości
obłokiem.

3.V.36.

Józef Czechowicz

SPIS EKSPONATÓW

P A M I A Ć T K I

1. Czako 1 p. ułanów Beliny. [JBS].
2. Dwa albumy z lat 1915—16 z autografami i fotografiami J. P. [JBS].
5. Dwie talje kart pasjansowych J. P. [GISZ].
4. Dzwonek ręczny z brązu z biurka J. P. w gabinecie Jego pracy w Giszcu. [GISZ].
5. Filiżanka porcelanowa ze spodkiem i łyżeczka srebrna, używane przez J. P. podczas bytności w Lublinie w 1916 r. [JBS].
6. Futerał do binokli J. P. firmy Optyfot w Wilnie. [GISZ].
7. Książka J. P., — Wacław Schmidt: Prusy i Niemcy między Wschodem a Zachodem. Paryż—Warszawa 1934. Z dedykacją na okładce: Komendantowi—Związek Legionistów Polskich we Francji. Oprawa ozdobna w skórę. Książkę tę czytał Marszałek 4.V.35, rozciął do str. 16. [GISZ].
8. Ołówek J. P., grafitowy, Nr. 2, firmy St. Majewski. [FRA].
9. Pantofle J. P. miękkie skórzane, używane w Giszcu podczas pracy. [GISZ].

A U T O G R A F Y

10. Druk: Komenda I. Brygady Legionów Polskich. Rkps: Komenda I Brygady Legionów Polskich kwituje z odbioru 699 r. 10 kop... dnia 2.8.1915. Auto-

- graf-podpis: „J. Piłsudski”. Pieczęć I Brygady Legionów. 17×21.*) [MS].
11. Karasin na Polesiu 1.2-16 Szanowny Obywatelu, Proszę Was ... Podp. J. Piłsudski. List do dra Pawła Jankowskiego w Lublinie. Str. 2. 18'5×22'5. [MJ]. Repr. w katalogu.
 12. Mowa wygłoszona przez Kazimierza Tomorowicza na bankiecie, urządzonym dnia 25 kwietnia 1916 r. w sali Resursy Lubelskiej na cześć Brygadjera Piłsudskiego. Rkps autora, str. 4. [JK].
 13. Józef Piłsudski. Druk, bilet wizytowy, używany w 1917 r. — 6'4×11'5. [FRA].
 14. Józef Piłsudski Służewska 5. Lit., bilet wizytowy z autografem: Wielce Szanowny Książę i Paniel! ... Warszawa 2.VII.917 r. — 6,5×10'9. [FRA].
 15. Karta tytułowa albumu. Autograf J. P. i pieczęć Naczelnika Państwa Rzplitej. Kartę ozdobił W. Barwicki, Lublin, 25.XII. 1920 r. — 32'3×21'6. Na odwrocie oryginalna fotografia Marszałka, 14×10. [JO].
 16. 22.V.926 r. Kochany Doktorze! Oddawca niniejszego, dr. Piestrzyński jest człowiekiem, któremu możecie ufać w zupełności... i t. d. Podp. J. Piłsudski. List do dra Pawła Jankowskiego w Lublinie Str. 2. 20×16,5. [MJ].
 17. Nauczyciel i dzieci stanowią szkołę. Dzieci bez nauczycieli, nauczyciele bez dzieci, nie tworzą szkoły. Razem muszą pracować, razem biedować i razem śmiać się wesoło. J. Piłsudski. (20.II.1927). Autograf Marszałka dla szkoły Jego imienia w Łukowie. 17'3×14. [ISS].

Autografy znajdują się również obok fotografii Komendanta z lat 1915-1916 w dwóch albumach JBS, znajdujących się na wystawie.

*) Wymiary eksponatów podano w centymetrach.

F O T O G R A F J E

18. J. P. w Lublinie, na ulicy, r. 1916, w tow. Wieniawy, dra Jankowskiego i in. — Fot. pow. 13'5 × 11. [MJ]
19. J. P. w Lublinie w r. 1916 na balkonie hot. Victoria. Repr. fot. współcz. 12 × 16. [L. Hartwig].
20. J. P. w Lublinie w 1916 r. na bankiecie. Repr. fot. współcz. 8'5 × 12'5. [j. w.]
21. J. P. podobizna z autogr.: J. Piłsudski Lublin 7.V.16. Fot. 15'5 × 9'3. [Z. Godlewski].
22. J. P. repr. fotografii w światłodruku. Nakł. wied. deleg. NKN. — 14 × 9. [MJ].
23. J. P. podobizna z około r. 1916. Fot. 14 × 8'8. [j.w.]
24. J. P. witany przez uczennice gimn. im. Królowej Jadwigi. Siedlce, 1919. Fot. 10'8 × 15. [Fot. A. Ganiewski, Siedlce].
25. J. P., gen. Henry, Moineville i gen. Rydz-Śmigły na terenie wojew. lubelsk. (w siedleckiem). Fot. z sierpnia 1920. — 10 × 8'1. [RG].
26. J. P. w Lublinie w r. 1920 przed Katedrą. Repr. fot. współcz. 8'5 × 13'5. [Ks. Krasuski].
27. J. P. przyjmuje delegacje Ziemi Woł. 10.I.20. — Fot. 10'5 × 15. [Konsul Zalewski, Olsztyn].
28. J. P. w Garwolinie, sierpień 1920. Dom, w którym Marszałek nocował. Fot. 4'5 × 5'2. [Przyr. Gimn. Koed. w Garwolinie].
29. J. P. przyjmowany chlebem i solą przez deleg. ziemi Lub. i m. Kraśnika. 23.III.21. Fot. 8'5 × 13'5. [Mjr. Pohoski].
30. J. P. z oficerami 7 p. uł. lub. oraz deleg. ziemi Lub. w czasie bankietu w maj. Olbięcín (pod Kraśnikiem). 23.III.21. Fot. 8 × 13'5. [j. w.]

F O T O G R A F J E

31. J. P. z kawalerami ord. „Virtuti Militari” 7 p. ul. lub. przed dworem w Olbieńcinie. 23.III.21. Fot. 9×14. [j. w.]
32. Defilada 7 p. ul. lub. przed Marszałkiem. Kraśnik, 23.III.21. Fot. 18×24. [j. w.]
33. J. P. w Kraśniku, 23.III.21. Dekoracja sztandaru 7 p. ul. lub. Fot. 18×24. [j. w.]
34. J. P. w Kraśniku, 23.III.21. Dekoracja sztandaru 7 p. ul. lub. Fot. 17×24. [j. w.]
35. J. P. w Kraśniku 23.III.21. Dekoracja sztandaru 7 p. ul. lub. Fot. 18×24. [j. w.]
36. J. P. w Chełmie lub. 1921. — Fot. 13×18. [Fot. J. Wajntraub, Chełm lub].
37. J. P. w Chełmie lub. 1921. — Fot. 13×18. [j. w.]
38. J. P. w Chełmie lub. 1931. — Fot. 13×18. [j. w.]
39. J. P. w Semin. Naucz. M. w Chełmie. 1921. — Fot. 6'8×14. [A. Skorupa, P. SEM. Chełm].
40. J. P. w Semin. Naucz. M. w Chełmie. 1921. — Fot. 9×14. [j. w.]
41. J. P. w Semin. Naucz. M. w Chełmie. 1921. — Fot. 14×9. [j. w.]
42. J. P. Siwa Dolina w Tomaszowie lub. 20.III.21. — Fot. „Sztuka” Lwów. 14×9. [Gimn. im. B. Głow. Tomaszów lub].
43. Podobizna autografu J. P. wrytego na marm. tablicy wmurow. w gm. szkoln. im. Piłsudskiego w Łukowie. Fot. 22'5×16'5. [Inspekt. Szk. w Siedlcach].
44. J. P. w Siedlcach, V.20 i 3.X.22. — 7 zdjęć fot. [P. Gimn. M. im. Żółkiewskiego w Siedlcach].
45. J. P. w Łukowie. 1919 i 1920. — 9 zdjęć. fot. [Zakł. fot. Karola Piatczyca w Łukowie].
46. J. P. w Siedlcach w r. 1922. Fot. 11×15'5. [Fot. A. Ganiewski, Siedlce].
47. J. P. w Siedlcach, 3.XI.22. Fot. 18×24. [j. w.]

F O T O G R A F J E

48. J. P. przy poświęceniu sztandaru 22 pp. Siedlce 3.XI.22. Fot. 11×15. [j. w.]
49. J. P. przy poświęceniu sztandaru 22 pp. Siedlce. 3.XI.22. — Fot. 10'8×14'7. [j. w.]
50. J. P. przy poświęc. sztandaru przed gm. Starostwa. Siedlce. Fot. B. Sadowski. 11'5×17'5. [DH].
51. J. P. na dworcu w Siedlcach. Fot. 8'5×14. [Fot. L. Hartwig, Lublin].
52. J. P. przy poświęceniu sztandaru 22 pp. Siedlce. 3.XI.22. — Fot. 11×14'5. [Fot. A. Ganiewski, Siedlce].
53. J. P. przy poświęceniu sztandaru 22 pp. Siedlce. 3.XI.22. — Fot. 11×14'5. [j. w.]
54. J. P. w Siedlcach, r. 1922. — Fot. 11×15. [j. w.]
55. J. P. podczas nabożeństwa na Rynku w Zamościu. 17.X.22. Pośw. sztandaru 9 p. 1. Fot. 17×22'5. [Fot. S. Strzyżowski, Zamość]
56. Akt urodzenia syna płk. Beliny - Prażmowskiego z r. 1923. Jako ojciec chrzestny podpisał J. P. Reprodukacja fotogr. [Urząd hipot. w Janowie lub].
57. Akt urodzenia córki płk. Beliny - Prażmowskiego z r. 1923. Jako świadek podpisał J. P. Reprodukacja fotogr. [j. w.]
58. J. P. w Chełmie lub. 7.VI.25. Fot. 13×18. [J. Wajntraub, Chełm].
59. J. P. w Chełmie lub. 7.VI.25. Fot. 13×18. [j. w.]
60. J. P. w Chełmie lub. 7.VI.25. Fot. 13×18. [j. w.]
61. J. P. w Chełmie lub. 7.VI.25. — Fot. 13×18. [j. w.]
62. J. P. w Chełmie lub. 7.VI.25. — Fot. 13×18. [j. w.]
63. J. P. w Chełmie lub. 7.VI.25. — Fot. 13×18. [j. w.]
64. J. P. w Święcicy. 6.VI.25. Fot. 7'5×10'5. [Skawińska].
65. J. P. w Święcicy. 6.VI.25. Fot. 7'5×10'5. [j. w.]
66. J. P. w Święcicy u pp. Lechnickich w czerwcu 1925 r. Fot. 10'5×7'5. [j. w.]

F O T O G R A F J E

67. J. P. w Świącicy (Chełmskie) u pp. Lechnickich w czerwcu 1925. Fot. 7'5 × 10'5. [j. w.]
68. J. P. w Świącicy, 6.VI.25. — Fot. pow. 29 × 25. [konsul Zalewski, Olsztyn].
69. J. P. w Świącicy, 6.VI.25. — Fot. A. Zalewski, pow. 17 × 24. [j. w.]
70. J. P. w Świącicy, 6.VI.25. — Fot. 22'5 × 17. [j. w.]
71. J. P. Fot. Kuczyńskiego w Krakowie, 22'5 × 17. Pod fot. na kartonie autogr. dla p. J. Godlewskiej — pismo Adjut. Przyb. GISZ — L. dz. 370/Gab/31. [Z. Godlewskiej].
72. J. P. Fot. z autogr. dla FRA. — 11 × 8'8. [FRA].
73. J. P. z czasów strzeleckich. Fot. 13'5 × 8'3. [MJ].
74. J. P. jako młodzieniec. Fot. 13'5 × 8'5. [MJ].
75. J. P. podobizna w światłodruku wg fotogr., z reprodukcją autografu Marszałka. 21 × 14. [Z].
76. Pomnik J. P. w Siedlcach wzniesiony w 1931 r. Fot. 6'5 × 4. [DH].
77. Wystawa ku czci J. P.—M. Muzeum Przemysł. w Krakowie. Zdjęcia fot. [Komitet Bibliofilów i Bibliotekarzy z Krakowa].

K S I A Ż K I

DZIEŁA MARSZAŁKA
DZIEŁA, OMAWIAJĄCE DZIAŁALNOŚĆ
MARSZAŁKA NA TERENIE
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
DZIEŁA MARSZAŁKA, DRUKOWANE NA
TERENIE WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO
NUMERY CZASOPISM
POŚWIĘCONE MARSZAŁKOWI PO JEGO ZGONIE
WAŻNIEJSZE DZIEŁA O MARSZAŁKU
WYDANE POZA WOJE
WÓDZTWE M LUBELSKIE

Eksponatów do tego działu (około 260 tomów, nieujętych w niniejszym katalogu w poszczególne pozycje) dostarczyły: Biblioteka Wojskowa D. O. K. II, Księgarnia p. Budziszewskiego, Biblioteka Kuratorjum O. S. L. i prywatna biblioteka ks. d-ra L. Zalewskiego.

ODEZWY, ULOTKI i T. P.

78. Obywatelki i Obywatele! Moskale wyszli z naszego miasta ... itd. — P o d p. Polska Organizacja Wojskowa i sprzymierzone z nią stronnictwa. (Odezwa druk. w Lublinie w lipcu 1915 r.) [BŁ].
79. Rodacy! Wojska rosyjskie ustąpiły ... i t. d. — P o d p. Komitet Zjednoczonych Organizacji Niepodległościowych w Lublinie. (Odezwa druk. w Lublinie 30 lipca, 1915 r.) [BŁ].
80. Ziemia Lubelska. (Dodatek nadzwyczajny, z dn. 31 lipca 1915 r.) [RG].
81. Ziemia Lubelska. (Pismo codzienne, z dn. 31 lipca 1915 r.) [RG].
82. Żołnierze! Rok temu z garścią ludzi ... i t. d. — P o d p. J. Piłsudski. (Rozkaz wyd. w Ożarowie pod Lubartowem, 5.VIII.1915.) [GST].
83. Pamiątka z odczytu obyw. Jul. Kadena „Dzieje I-ej Brygady Legionów Polskich” wygłosz. w Lublinie dn. 10 sierpnia 1915 r. (Ulotka, druk lubelski, str. nlb. 4). [RG].
84. Zjednoczone Stronnictwa Niepodległościowe Ziemi Lubelskiej, od początku wojny zajęły ściśle określone stanowisko ... i t. d. — P o d p. Komitet Wykonawczy Zjednoczonych Stronnictw Niepodległościowych Ziemi Lubelskiej. (Odezwa druk. w Lublinie, 10 września 1915 r.) [RG].
85. Obywatele Ziemi Lubelskiej! Dnia 29-go listopada będziemy święcić 85-ą rocznicę wojny z roku 1830 ... i t. d. — P o d p. Wydział Narodowy Lubelski. (Odezwa druk. w Lublinie, listopad 1915 r.) [BŁ].
86. Dar na wilję dla Legionistów—Lublin, 12.XII. 1915. Znaczek uliczny. Druk. [RG].

87. Szczególnie serdeczne węzły łączą Legjony Polskie z ziemią lubelską ... i t. d. — Podp. Komitet Świątecznego dla Legjonistów. (Odezwa druk. w Lublinie dn. 22.III. 1916 r.) [RG].
88. Dar na święcone dla Legjonistów—Lublin 2.IV. 1916. Znaczek uliczny. [RG].
89. 1791—1916, 3-i maj — Póki nie będzie wynagrodzon ból ... i t. d. (Ulotka, wyd. Wydziału Narod. Lub.) [GR].
90. Obywatele! Lada dzień może nastąpić, ze strony dwuprzymierza, powołanie nas do samodzielnego życia państwowego ... i t. d. — Podp. Służba Pieczęci Narodowej. (Odezwa druk. w Lublinie, w czerwcu 1916 r.) [KSZ].
91. Doszedł nas, Komendancie, Twój rozkaz dzienny, wydany po dwóch latach bojów ... i t. d. (Odezwa wyd. w sierpniu 1916.) Str. nlb. 4. [MJ].
92. Rodacy! Powstaje Polska Wolna! ... i t. d. — Podp. Wydział Narodowy Lubelski. (Odezwa druk. w Lublinie, dn. 5 listopada 1916.) [RG].
93. Obywatele Rodacy! W dniu rocznicy Powstania Listopadowego zamanifestujemy naszą gotowość bojową do walki z Moskwą! ... i t. d. — Niech żyje Polska Organizacja Wojskowa! (Ulotka druk. w Lublinie 1916 r.) [RG].
94. Towarzysze! Do Lublina przyjechał ten ... i t. d.— Podp. Lubelski Komitet Okręgowy P.P.S. (Odezwa druk. w Lublinie, 28 listopada 1916 r.) [KSZ].
95. Włóścianie! Rzucono nam w twarz zniewagę ... i t. d. — Podp. Polskie Stronnictwo Ludowe. (Odezwa druk. w Lublinie, d. 25.VII. 1917 r.) [BŁ].
96. Komunikat Nr. 46, 4.IX. 1917 r. Druk. jako rkps. Str. lb. 3 + 1 nlb. [KSL].

O D E Z W Y, U L O T K I i T. P.

97. Superjorąt polowy Leg. Pol. . . . Lublin, dnia 19 kwietnia 1917 r. Wg maszynopisu. (LAJ). [AJ].
 98. Do polskiego żołnierza! Przyszła zatem nareszcie chwila, w której obcy, nienawistny mundur . . . i t. p. — Pod p. Stanisława S.-Wolska. (Odezwa druk. w Lublinie 29.IX. 1918. Wyd. Tow. Przyj. Żoł. Pol. w Lublinie.) [JC].
 99. Żołnierze Polacy! Dziś porzuciliście odznaki austriackie . . . i t. d. — Podp. Oficerowie Polacy. (Odezwa druk. w Lublinie, dnia 2 listopada 1918 r.) [RG].
 100. Żołnierze Polscy! Do broni! Jako zastępca komendanta Józefa Piłsudskiego . . . i t. d. — Pod p. Edward Rydz-Śmigły, generał. (Odezwa druk. w Lublinie, dnia 7 listopada 1918). [RG].
 101. Komunikat Nr. 94. (Druk 2-stronicowy z dn. 12 listopada 1918). [RG].
 102. Karta wstępu na defiladę wojskową (w Lublinie) w dn. 11.I.1920. Druk. [MJ].
 103. Zaproszenie na przedstawienie uroczyste do Teatru Wielkiego (w Lublinie) dn. 11.I.1920. Druk. [MJ].
 104. Karta wstępu do k-ła Katedralnego (w Lublinie) dn. 11.I.1920. (Pobył Naczelnika Państwa i Wodza Naczelnego J. P. w Lublinie). Druk. [MJ].
 105. Zaproszenie na raut do sali Tow. Muzycznego (w Lublinie) w dn. 11.I.1920. Druk. [MJ].
 106. Godzina myśli Józefa Piłsudskiego (Program wieczoru artystycznego. Lublin 12.VI.1935. Druk. Zakł. Graf. J. Pietrzykowski, Lublin). [J. C.]
-
-

GRAFIKA ARTYSTYCZNA

107. J. P. rys. Witold Boguski. Lit., 45×31'5. LAJ. [AJ]
108. J. P. rys. Wł. Barwicki. Lit., 2 kam., w owalu
 \varnothing 45'5. LAJ. [AJ].
109. Liga Kobiet Polskich w Lublinie. Na cele Wojskowe i Kulturalne. LAJ. Rys. J. Ś(wieży). Druk jednym kamieniem na bibułce. Serwetka. Wyd. WNL. 23×22'3. [Z].
110. Liga Kobiet P. W. (Pogotowie Wojenne). Znaczek uliczny. Lit. 4×2'8. [RG].
111. J. P. cynkówka, wg rys. Antoniego Kamińskiego z r. 1915. Pocztówka: 14'3×9'2. [MJ].
112. Józef Piłsudski. Lit. barwna. Rys. Wojciech Jastrzębowski. Wyd. Warsztaty Krakowskie, 1915. [Z].
113. 29 listopada 1830—1915. (Rys. dr. Henryk Kunzek) LAJ. 2 kamienie. Nalepka. Wyd. WNL. 35×26. [Z].
114. W(ydział N(arodowy) L(ubelski) LAJ. Rys. K.-Ray-ski, 1915. (Exlibris WNL?). 9'3×5'7. [Z].
115. Naczelny Komitet Narodowy 16.8.1914 — 16.8.1915. Autor: K. W. Lit. 3 kamienie. Druk krakowski. 26'5×26'5. [Z].
116. 1791, 3 Maja, 1916. Rys. J. Świeży. LAJ. kamienie. Nalepka. Wyd. WNL. 16'5×13. [Z].
117. 1914 Legjony Polskie 1916. Lit. Druk lubelski. Znaczek uliczny: 4'3×3'3. [KSZ].
118. (Sztandar biało-czerwony) 1916 r. Znaczek uliczny. LAJ. 5'5×4. [AJ].
119. 1916.6.VIII. A(ntoni) P(rocajłowicz). Lit. 3 kamienie. Druk krakowski. 19×19. [Z].
120. 5.XI.1916. Nalepka z orłem legjonowym. Lit. Druk krakowski. 28×24. [Z].

G R A F I K A A R T Y S T Y C Z N A

121. 1850, 29.XI. 1916. Rys. J. Świeży. LAJ. 2 kamienie. Nalepka. Wyd. WNL. 31 × 22'5. [Z].
122. Ku uczczeniu 86-ej rocznicy 29 listopada 1850 roku. Na legionistów-inwalidów ... Lublin, 1916. Nalepka, Druk. „Estetyczna” Ireny Śliwickiej, Gubernatorska 8 (Lublin). 22'5 × 15. [Z].
123. Na gwiazdkę dla Polskich Żołnierzy. Dnia 24.XII. 1916 r. Komitet Gwiazdkowy. 30 halerzy. H(enryk) S(zczygliński). LAJ. Nalepka, papier przezroczysty. Wyd. WNL. 19'8 × 29'8. [Z].
124. J. P., brygadjer, światłodruk wg. akwaf. Leop. Gottlieba. Nakł. księgarni Marjana Hasklera w Stanisławowie. Poczłówka: 14 × 9. [JS].
125. Kazimierz Dąbrowa-Młodzianowski: J. P. z dedykacją: Swemu Komendantowi — Młodzianowski dn. 17.8. 1916. 23'5 × 19. [Z].
126. J. P. cynkówka wg oryg. lit. Kazimierza Młodzianowskiego z 1916 r. Poczłówka: serja XXIV, K. M.: Brygadjer Piłsudski. Nakł. Centralnego Biura Wydawnictw N. K. N. 14 × 9'2. [MJ].
127. J. P. lit. W(itolda) T(opór) B(oguckiego). LAJ. 2 kamienie. Poczłówka. 14 × 9'2. [MJ].
128. Piet'a. Lit. Romana Czaplickiego. Z podp. aut. [Z].
129. Wystawa Legionów Piłskich, Lublin, lipiec-sierpień 1917. Okładka wg rys. Zofji Lubańskiej-Stryjeńskiej. 26'5 × 19. [Z].
130. Szczypiorna. 29.XI. 1917. Nalepka skonfiskowana w Lublinie. Lit. A. Rembowski. Lublin. 4 kamienie. 20 × 27'3. [BŁ].
131. Dzień J. Piłsudskiego 6.VIII. 1917. Lit. Druk lubelski 5'8 × 8'8. [RG].
132. 1917 Z(ygmunt) R(ozwadowski) Akc. Tow. Lwów. Lit. 5 kamienie. Nalepka. 22'5 × 19. [Z].
133. Pierwsza Dobroczynna Loterja Klasowa Legionów

- Polskich (odbito stemplem): kolektor Dymowski, Lublin. Druk. Art. K. Kopytowski i S-ka (Warszawa). $8'5 \times 17$. [RG].
134. Loterja na cele opieki nad grobami poległych w Polsce. Lublin dnia 15 listopada 1917. Z drukarni towarzystwa dla przemysłu graficznego, Wiedeń VI. (3 kolory) $12 \times 18'5$. [Z].
135. 19.III. Józef Piłsudski 1918. LAJ. Znaczek uliczny. $5 \times 4'5$. [AJ].
136. Pochwała ... za dzielne zachowanie się w walkach z Ukraińcami ... 1918. LAJ. 19×23 . [AJ].
137. J. P. rys. na kamieniu A. Półtawski z fot. A. Pęcherskiego. Wyk. Zakł. Graf. B. Wierzbicki i S-ka w Warszawie w r. 1920. — $30 \times 21'5$. [ED].
138. Świadcstwo służbowe... Straży Obywatelskiej... Lublin d. 1 Listopada 1920 r. LAJ. 20×24 . [AJ].
139. Cud Wisły 1920. LAJ. Znaczek uliczny, $8'5 \times 6$. [AJ].
140. Do ludności gmin i parafji Chełmszczyzny i Podlasia... i t. d. — Podp. Wierni obywatele i żołnierze z gmin. Chełmszczyzny i Podlasia. (Odezwa LAJ. w listopadzie 1918 r.) — $42 \times 33'5$. [AJ].
141. J. P. w kompozycji W. Barwickiego p. t. Zmartwychwstanie Polski. 1918 r. — Lit. barwna. LAJ. [AJ].
142. Lublin — jeńcom polskim. X.1918. — Nalepka K. Rayskiego. LAJ. [AJ].
143. Świadcstwo ... Okręgowej Szkoły Łączności Nr. 2 192... Odd. III. Sztabu D. O. K. III. LAJ. $41 \times 25'5$. [AJ].
144. Festyn Tyd. Opieki Leg. LAJ. Znaczek uliczny. $6 \times 4'5$. [AJ].
145. Związek Strzelecki O. R. Na Żołnierza. LAJ. Znaczek uliczny. $5,5 \times 4$. [AJ].
146. Na dzieci żołnierza polskiego. LAJ. Znaczek uliczny, 5×5 . [AJ].

G R A F I K A A R T Y S T Y C Z N A

147. Znaczek uliczny z białym orlem na tarczy czerwonej. LAJ. 7×6 . [RG].
148. Znaczek uliczny: 10 hal. Tow. Przyj. Żołnierza Polskiego. Lit. $3'8 \times 2$. [RG].
149. Związek Strzelecki. Legitymacja. Lit. Str. nlb 4. 12×8 . [AJ].
150. Na gwiazdkę dla Szczypiorny. LAJ. Znaczek uliczny. 7×7 . [AJ].
151. Opieka nad grobami Leg. Pol. Znaczek uliczny. 8×5 . [AJ].
152. (Obrońcy Lwowa) rysunek W. B(arwickiego). LAJ. Okładka. $20 \times 21'5$. [AJ].
153. J. P. Reprodukacja fotograficzna wg portretu olejnego Zygmunta Grabowskiego. — 24×18 . [MF].
154. Exlibris Józefa Piłsudskiego. Drzeworyt K. Wiszniewskiego, 1927. — 11×8 . [KW]. Deska w Belwederze.
155. Exlibris Józefa Piłsudskiego. Drzew. K. Wiszniewskiego z r. 1932. — $12'5 \times 7'7$. [Kazimierz Wiszniewski, Węgrów].
156. J. P. drzew. K. Wiszniewskiego z 1935 r. — $12'5 \times 8$. [Piotr Cichocki].
157. Wystawa ku czci J. P. - M. Muzeum Przemysł. w Krakowie. Druki wystawowe. [Komitet Bibliof. i Bibliot. w Krakowie].

PRACE PLASTYKÓW LEGJONI S T Ó W

(Nadesłane staraniem L)

CZECHOWSKI LEON

158. Odpoczynek. Akwr. 45 × 28'5. [W.-WLP]. *)
159. Zbieranie rannych. Akwr. 29'5 × 25. [W.-WLP.-M].
160. Balon na uwięzi. Akwr. 35 × 25. [W.-WLP.-M].
161. Na mojej kwaterze. Akwr. 42 × 29. [W.-WLP].
162. Postój w Piasecznej na Polesiu. Akwr. 26'5 × 34'5. [W.-WLP.-M].
163. Rów dochodowy i cmentarz 4 pp. Akwr. 34'5 × 25. [W.-WLP.-M].
164. Czwartak z rozkazem. Rys. 30'5 × 20'5. [W.-WLP.-M].
165. Postój 4 p. Legjon. pod Makarowem 1915. Rys. 23 × 23. [W.-M].
166. Trujące gazy. Rys. 26 × 33. [W.-M].

DĄBROWSKI STANISŁAW

167. Notatki z obozu w Witkowicach w r. 1918. 4 rys. po 12'5 × 9'5.
168. Wypoczynek. Akwr. 21'5 × 35.
169. Beselerczyk. Akwr. z 1917 r. 28 × 19. [WL].

DZIELIŃSKI KAZIMIERZ

170. Światło rakiet. Akwr. 20'5 × 25.
171. Świadoma droga. Mezzotinta. 24'5 × 27'5.
172. Braterstwo ognia. Kws. 25'5 × 29'5.
173. Jeńcy. Kws. 1932. — 29 × 24'5.
174. Jaś Tatara. Tmp. 1916. — 31'5 × 24.
175. Czwórka. Kws. — 35 × 41'6.
176. Sekcyjny. Lit. 1934. — 30 × 22.

*) Na pierwszym miejscu wskazano obecnego właściciela eksponatów.

PRACE PLASTYKÓW LEGJONISTÓW

177. Legjonista Kolasiński. Tmp. 1916. — 46×30 .
178. Prace legjonowe: a) Legjonista Słu9ewski. Rys. 1916. — 17×13^5 . b) Jan Tatara. Akwr. $18^5 \times 13$. c) St. Bukowski. Rys. 1916. — $17^5 \times 13$. d) Legjon. Siemiński. Rys. 1917. — $17^5 \times 15$. e) Wachm. Wojciechowski. Rys. 1917. — 19×13 . f) Kapral Spokojny. Rys. 1917. — 18×13 .

GOTTLIEB LEOPOLD

179. Legjonista w 1916 r. Rys. 29×16 . [W.-M].
180. Portret Rydza Śmigłego. Rys. $36^5 \times 25$. [W.-M].

GUMOWSKI JAN

181. Michał Żymierski. Rys. 30×22 . [W.-WLP.-M].

JANOWSKI STANISŁAW

182. Ks. Kosma-Lenczowski, kapelan 1 p. Leg. Rys. 23×16^5 . [W.-WLP.-M].
183. Major Roja 2 pp. IV bataljon Leg. Pol. Rys. 24×16 . [W.-WLP.-M].

JAŻWIECKI FRANCISZEK

184. Legjonista-ułan. Lit. 30×22 .
185. Legjonista I Brygady. Lit. 35×22 .
186. Autoportret z 1914 r. Lit. z 1934. — 30×41 .
187. Okopy pod Konarami. Lit. 23×29 .

JUSZCZYK JAKÓB

188. Głowa legjonisty. Rzeźba w drzewie. 35×21^5 . [W.-M].

KOSSAK WOJCIECH

189. W rowie strzeleckim. Akwr. 19×15 . [W.-M].

KORPAL TADEUSZ

190. Studium spieszzonego ułana Legjonów 1917. Rys. 36×25 . [W.-M].

PRACE PLASTYKÓW LEGJONISTÓW

191. Tyraljera. Rys. 48'5 × 65. [W.-WLP.-M].
192. Legjoniści w okopach (karabin maszynowy). Rys. 47 × 65'5. (W.-M).
193. Portret Marszałka. Lit. 62 × 46.
194. Ranny I. Lit. 22 × 30'5.
195. W oczekiwaniu. Lit. 30'5 × 22'5.
196. Ranny II. Lit. 45 × 23'5.
197. Przy telefonie, z serji Legjony w polu. Lit. 40 × 60.
198. Portret podoficera Legjonów 1917. Akwr. 36 × 25. [W.-M].

MASZKOWSKI KAROL ZYNDRAM

199. Artylerzysta konnej baterji (siedzący). Rys. 64 × 47. [W.-WLP.-M].
200. Artylerzysta konnej baterji (stojący). Rys. 64 × 48. [W.-WLP.-M].
201. Artylerzysta konnej baterji (dźwigający część pocisku). Rys. 63 × 47. [W.-WLP.-M].

PINKAS IGNACY

202. Żołęcy nad Styrem. Ol. 17'5 × 25. [W.-WLP.-M].
203. T. Müller, artylerzysta. Ol. 35'5 × 23'5 [W.-WLP.-M].
204. Stajnie nad Styrem. Akwr. 21 × 27'5. [W.-WLP].

PIOTROWSKI JÓZEF

205. Ułani II Brygady Leg. Pol. Rys. 1917. — 17'5 × 22.
206. Dezynfekcja mundurów w obozie internowanych Legjonistów w Dulfalwa. Rys. 1918. — 17'5 × 22.
207. Internowani Legjoniści w Dulfalwa. Rys. 1918. — 17'5 × 21'7.
208. Barak internowanych Legjonistów w Dulfolwa. Rys. 17'5 × 22.
209. Obóz internowanych Legjonistów w Dulfalwa. Akwr. 1918. — 23 × 30'5.
210. Kuchnia Legjonowa w Dulfolwa. Rys. 1918.—23×31.

PRACE PLASTYKÓW LEGJONISTÓW

RASZKA JAN

PLAKIETY BRONZ

211. W. Berbecki. P. pułkownik 5 p. p. L. P. — 20'8 × 15. [W.-WLP].
212. Belina. Kmdt 1 p. L. P. 19'3 × 14.
213. Major Albin Fleszar LP. 1914—1916. — 20'3 × 14'5. [W.-WLP].
214. Major dr. W. Rogalski, szef sztabu sanit. LP. — [W.-WLP].
215. E. Rydz Śmigły. Kmdt. 1 p.p. LP. — 20'8 × 14'9. [W.-WLP].
216. Józef Piłsudski, 1907. Ø 21'7. [W.-WLP].
217. Kpt. LP. H. Przepiliński. 21'2 × 15. [W.-WLP].
218. B. J. Roja. Pułkownik 4 pp. LP. — 8'3 × 13'5. [W.-WLP].
219. K. Sosnkowski 1906. Szef Sztabu LP. — 20'5 × 14'2. [W.-WLP].
220. Józef Zkjać kmdt 3 p. LP. — 20'5 × 15'5. [W.-WLP].
221. Jan Ferd. Zarzycki. — 20 × 14'5. [W.-WLP].
222. Legjonista. Figurka w bronzie, wys. 21'5. [W.-WLP].

REMBOWSKI JAN

223. Czesław Jarnuszkiewicz. Rys. 47 × 31. [WLP.-M].
224. Hr. Jerzy Mycielski i bryg. Marjan Żegota - Januszajtis. Rys. 1927. — 47 × 62. [W.-M].

ROZWADOWSKI ZYGMUNT

225. Władysław Belina-Prażmowski na „Irmaku”. Akwr. 34 × 47. [W.-LPW.-M]. Z autografem Beliny na odwrocie oprawy.
226. Beliniak-ułan 1 p. ułan. Legion. Pol. 1916 r. przy koniu. Akwr. 33 × 25. [W.-WLP.-M].
227. Romuald Niementowski. Rys. 26 × 21. [W.-WLP.-M].
228. Portret wachmistrza Jana Nowińskiego. Rys. 25'5 × 20'5. [W.WLP.-M].

PRACE PLASTYKÓW LEGJONISTÓW

229. Portret wachmistrza Jacka „Cekiery”. Rys. 26×21 .
[W.-WLP.-M].

SEWERYN TADEUSZ

230. Apoteoza. Ol. 69×75 .
231. Róża. Akwr. 46×56 . [WLP.-WL].
232. Ozdrowieńcy. Akwr. 39×50 . [WL].

SKOTNICKI JAN

235. Mój syn (w mundurze). Rys. 32×22 . [W.-WLP.-M].
234. „Za rok, za dzień, za chwilę, może nie będzie nas”,
Rys. $20'5 \times 20'5$. [W.-WLP.-M].

STEFANOWICZ KAJETAN

235. „Wierna tobie, na twym grobie ucałuję krzyż”. Rys.
 34×25 . [W.-WLP.-M].
236. „Bywaj zdrowa ma jedyna, jutro siądę na konika”.
Rys. $33'5 \times 25'5$. [W.-WLP.-M].
237. Śmierć ułana. Akwr. 35×25 . [W.-WLP.-M].

UZIEMBŁO HENRYK

238. Wiktor Dunin-Wąsowicz. Akwr. $32 \times 24'5$.
[W.-WLP.-M].

WILK WYRWIŃSKI

239. Głowa legionisty I. Akwr. $21'5 \times 18$. [KW].
240. Głowa legionisty II. Akwr. 21×18 . [KW].
241. Legionista siedzący. Rys. 20×14 . [KW].
242. Legionistka. Rys. $20 \times 16'5$. [KW].
243. Legionista stojący. Rys. 20×15 . [KW].
-

MEDALE I ODZNAKI LEGJONOWE

MEDALE [JBS]

244. Medal srebrny, wyobraża orła, zrywającego pęta niewoli, na tle Katedry Wawelskiej—1914, na stronie drugiej—Matka Boska Częstochowska i napis: „Królowo Korony Polskiej w Tobie Nadzieja nasza”. Ø 6'5.
245. Józef Piłsudski, Wódz Legionów Polskich 6-VIII-1914. Ø 5.
246. Józef Piłsudski, Brygadjer Legionów Polskich 1914-15-1916. Ø 6.
247. Józef Piłsudski, Twórca Legionów (K. Laszczka — 22-VII-1917). Ø 7.
248. Legjony Polskie 1914-1915-1916. Ø 6.
249. Legjonistom-Ślązakom, poległym za Ojczyznę 1914-1916. Ø 6.
250. Proklamacja Wolnej i Niepodległej Polski w obozie Leg. Pol. 5-XI-1916. Ø 6.
251. Rokitna. 16-VI-1915. Z. Wąsowicz. J. Kisielnicki. R. Włodek. Ø 6.
252. Intronizacja Rady Regencyjnej w Warszawie 28 października 1917.
253. „Poloni milites gratissimi” 1914-1916. Ø 7.
254. Poległym na polu chwały 1914-1915 (bronz). Ø 6.
255. Ułanom polskim za obronę Stanisławowa 23-VII-1917. Ø 6.
256. Na pamiątkę oswoobodzenia Lwowa 22-VI-1915. Ø 6.
257. Tadeuszowi Rutowskiemu — 3.IX.15 — 22.VI.1915, obrońcy i opiekunowi Lwowa N. K. N. Ø 6.
258. Ks. Biskup W. Bandurski (plakietka 7×4'5 cm).

MEDALE I ODZNAKI LEGJONOWE

ODZNAKI [JBS]

259. Orzełek strzelecki.
260. Bączek Drużyn Bartoszewych.
261. Orzełek legjonowy.
262. N. K. N. 1914. Walka o Niepodległość.
263. Orzełek legjonowy z cyfrą 1.
264. Znaczek Drużyn Bartoszewych.
265. Orzełek legjonowy z cyfrą 2.
266. Ofic. odznaka „Strzelca” (t. zw. „Parasol”).
267. Odznaka I Brygady.
268. Odznaka 1 p. ułanów (Beliny).
269. Krzyż J. P. Wilno 1919. Wielkanoc.
270. Orzełek 1 p. L.
271. Odznaka 2 p. ułanów.
272. Odznaka 3 p. Leg. P.
273. Odznaka 4 p. Leg. P.
274. Odznaka 6 p. Leg. P.
275. Odznaka II Brygady.
276. Odznaka Leg. Ameryk.
277. Odznaka 4 Dyw. Strzelców.
278. Szczypiorno. Lipiec 1917.
279. Orzełek 5 p. L.
280. Orzełek 2 p. L.
281. Odznaka Szkoły Podch. L. P.
282. Odznaka 1 Brygady Wojsk Pol. „Usque ad finem”
1917—1918.
283. Odznaka za dwuletnią służbę w polu 1914/15-1916/17.
284. Odznaka Lit.-Białor. Dywizji.
285. Odznaka „Za Szczypiorno” 1917.
286. Odznaka ofic. Powst. Śląskich.
287. Odznaka „Orląt”
288. Orzełek 6 p. L.
289. Orzełek 3 p. L.
290. Odznaka Pchor. Załogi Panczerki Lit.-Biał. 1919.

MEDALE i ODZNAKI LEGJONOWE

291. Odznaka Kolejarzy. Wilno 1919.
292. Odznaka 8 p. p. L.
293. Odznaka Służby Sanit. L. P.
294. Odznaka Powst. Śląskich.
295. Odznaka II Korp. „Kaniów”.
296. Znaczek pamiątk. „Rokitna” 1915.
297. Znaczek pamiątk. Lwów 22.VI. 1915.
298. Orzełek saperski.
299. Orzełek 4 p. L.
300. Dow. W. P. Wsch. 1919.
301. Dep. Opieki N. K. N.
302. Znaczek z emblem. Rady Regencyjnej.
303. Odznaka „Niebieskiego Krzyża”.
304. Odznaka Szkoły Podchorążych.
305. Znaczek 5-XI-1916.
306. Znaczek z datą 16-VIII-1914.
307. Orzełek artylerzystów.

P I E C Z Ę C I E

ODCISKI PIECZĘCI POLSKICH ORGANIZACJI WOJSKOWYCH W CZASIE WOJNY ŚWIATOWEJ W SZCZEGÓL NOŚCI LEGJONÓW I NKN.

Ze zbiorów Władysława Kamirskiego.

Po zamknięciu katalogu, Witold Boguski nadesłał własne zdjęcia fotograficzne Beliniaków, wykonane w Lublinie, w sierpniu 1915 r.

E R R A T A

Str.	wiersz	z a m i a s t :	m a b y ć :
2	3 od dołu	Klisze jednobarwne wykonał	Klisze wykonał
3	2 „	Narutuwicza	Narutowicza
6	10 od góry	Arnsztajnowa,	Arnsztajnowa z Warszawy,
6	12 od dołu	Wiktor Zalewski	Antoni Zalewski
6	13 „	Wiszniewski,	Wiszniewski z Węgrowa,
7	10 od góry	Grafika artystyczna	Grafika użytko- wa i artystyczna
9	6 od dołu	najpoważniej- szych,	najpoważniej- szych,
10	6 „	zgromadzać	zgromadzić
25	5 od góry	5.	5.
25	12 od dołu	Z dedykacją	Z dedykacją
24	11 od góry	[JK].	[JT].
25	16 od dołu	Henry,	Henrys,
31	10 od góry	[GR].	[RG].
35	1 „	Grafika artystyczna	Grafika użytko- wa i artystyczna
34	11 od dołu	Piłskich,	Polskich,
34	12 „	Piet'a.	Pietá.
34	14 „	B(oguckiego).	B(oguskiego).
37	3 od góry	Nadesłane	nadesłane
37	8 „	49 × 29.	29 × 42.
37	1 od dołu	eksponatów.	eksponatu.
37	6 „	29'5.	19'5.
38	3 od góry	Słu9ewski	Służewski.
38	10 „	16.	10.
38	10 od dołu	41.	21.
39	8 od góry	45 × 25'5.	54'5 × 25.
40	16 od dołu	Zkjąc	Zając
41	6 od góry	46 × 56.	54 × 42.

Nazwiska autora, J. Świeżego, nie zanotowano przy po-
zycjach: Nr. 89, 150 i 150.

Przy pozycji 115 opuszczono: Nalepka.

Paginacja opuszczona przed str. 6 i 9.

WYTŁOCZONO DN. 10—11 MAJA 1936 R.
1000 EGZEMPLARZY
Z CZEGO 500 NA PAPIERZE DZIEŁOWYM
RĘCZNIE NUMEROWANYCH.

Nr. 121.

